गण्डकी प्रदेशमा बीउ उत्पादन हुने विभिन्न बालीका जातहरूको जातीय विशेषताहरू

प्रदेश सरकार

भूमि व्यवस्था, कृषि, सहकारी, तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

कृषि विकास निर्देशनालय

बीउ बिजन प्रयोगशाला

गण्डकी प्रदेश, पोखरा, कास्की

सुख्खा धान - ५

पोखेली जेठोबुढो

सावित्री

रामधान

सावा मनसुली सव-१

माछापुच्छ्रे - ३

पोखे्रली जेठो बुढो

जारी (सूचिकृत) हुनु अघिको नाम : जेठोबुढो धान

सूचिकृत बर्ष : २०६३

सिफारिस क्षेत्र: पोखरा उपत्यका र यस आसपसका क्षेत्रहरू (६०० देखि ९०० मिटर उचाई)

जातका गुण तथा विशेषताहरू:

बिरूवाको प्रकृति : प्रति वर्ग मिटर बाला लाग्ने गाँज औषतमा १३८ वटा

अन्नको रंग : हल्का खैरो

फूल फुल्न लाग्ने दिनहरू : १५५ दिन

दानाको टुप्पामा धब्बा : कालो/बैजनी रंग

उत्पादकत्व : २.६ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १८५ दिन

बोटको औसत उचाई : १६८ से.मी.

हजार दानाको तौल : २३ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : गवारो कम लाग्ने

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ८.३४

एमाइलोजको प्रतिशत : २३.६%

धानबाट निकालिएको चामलको प्रतिशत : ७१, सग्लो चामल: ७०.६%

चामलको वर्गीकरण : दाना छोटो र पातलो

विशिष्ट गुणहरू:

१. ढिलो पाक्ने र ढिलो पात सुक्ने ।

२. बेर्ना, फूल फुल्ने र पकाउने बेलामा बास्ना आउने ।

३. दाना मध्यम लामो तथा आंशिक टुडाँ हुने ।

मकवानपुर १

सूचिकृत बर्ष : २०४४

सिफारिस क्षेत्र: ढुङ्से कीराको प्रकोप भएको तराई

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ४.३ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १५० दिन

रोपण समय : आषाढको तेस्रो हप्तादेखि श्रावणको दोस्रो हप्तासम्म महिना

बोटको औसत उचाई : ११० से.मी.

हजार दानाको तौल : २५ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : ढुङ्से कीरा अवरोधी, केही हदसम्म डुवान सहन सक्ने

चामलको वर्गीकरण : मोटो

बाला खँदिलो हुने र भण्डे पात कोण मध्यम ठाडो हुने ।

सेहराङ्ग सव-१

सूचिकृत बर्ष : २०७४

सिफारिस क्षेत्र: समुन्द्र सतहबाट ७०० मिटर उचाईसम्मको तराई, भित्री मधेस, नदी किनार, बँसी तथा समतल फाँट र उपत्यका सञ्चित क्षेत्र

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

फूल फुल्न लाग्ने दिनहरू : ९५ दिन

उत्पादकत्व : ४.४ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १२५ दिन

रोपण समय : बैशाख अन्तिम हप्तादेखि श्रावण दोस्रो हप्तासम्म

बोटको औसत उचाई : १०५.२ से.मी.

हजार दानाको तौल : २१.७ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : पानी जम्ने खालको जग्गामा पनि खेती गर्न उपयुक्त

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : १०.०२

एमाइलोजको प्रतिशत : मध्यम %

धानबाट निकालिएको चामलको प्रतिशत : ६८%, सग्लो चामल: ४८%

चामलको वर्गीकरण : मध्यम मसिनो लामो

विशिष्ट गुणहरू:

१. हालसम्मका डुवान सहन सक्ने मध्ये सबैभन्दा छिटो पाक्ने मसिनो जात ।

२. बिरूवाको उचाइ मध्यम खालको ।

३. मध्यम मसिनो, भात नटाँसिने खालको भएकाले उपभोक्ताको रोजाइमा पर्ने ।

लल्का वास्मती

सूचिकृत बर्ष : २०६६

सिफारिस क्षेत्र: मध्य तथा पूर्वी तराई

विविधताको प्रकार : Open Pollinated (खुला परागकण)

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

फूल फुल्न लाग्ने दिनहरू : १२९ दिन

उत्पादकत्व : ३.५ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १५० दिन

रोपण समय : आषाढको तेस्रो हप्ता

बोटको औसत उचाई : १४० से.मी.

हजार दानाको तौल : १८.३३ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : ब्याक्टेरियल पात डढुवा र मरूवा रोग अवरोधी

अन्नको रंग : रातो

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ८%

एमाइलोजको प्रतिशत : २३.४%

धानबाट निकालिएको चामलको प्रतिशत : ७१.५%, सग्लो चामल: ६६%

चामलको वर्गीकरण : मसिनो

विशिष्ट गुणहरू:

१. दाना र पातबाट बास्ना आउने ।

२. बियाँको रङ रातो र बाला केही लामो हुने ।

राधा - ४

सूचिकृत बर्ष : २०५२

सिफारिस क्षेत्र: मध्यपश्चिम र सुदुरपश्चिम तराई (कपिलवस्तु, दाङ, बर्दिया, बाँके, कैलाली र कञ्चनपुर)

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

फूल फुल्न लाग्ने दिनहरू : १०१ दिन

उत्पादकत्व : ३.२ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १२५ दिन

रोपण समय : आषाढको तेस्रो हप्तादेखि श्रावणको तेस्रो हप्तासम्म, छरूवा विधिबाट पनि खेती गर्न सकिने ।

बोटको औसत उचाई : ९५ से.मी.

हजार दानाको तौल : २५.२ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : ब्याक्टेरियल पात डढुवा र मरूवा रोग अवरोधी, सुख्खा सहन सक्ने

चामलको वर्गीकरण : मोटो

राधा-८

सूचिकृत बर्ष : २०४८

सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : तराईको असिंचित क्षेत्र, मध्य पहाडको असिंचित क्षेत्र

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

फूल फुल्न लाग्ने दिनहरू : ११२-११८ दिन

उत्पादकत्व : उत्पादन क्षमता- ६ टन, सरदार उत्पादन- ३.५ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १४५-१५० दिन

बोटको औसत उचाई : १३५-१४५ से.मी.

प्रतिरोधी विशेषताहरू : डढुवा र मरूवा रोग अवरोधक छ ।

चामलको वर्गीकरण : मोटो

रामधान

सूचिकृत बर्ष : २०६३

सिफारिस क्षेत्र: तराई, भित्री मधेस (शिवालिक उपत्यका, मकवानपुर, चितवन र नवलपरासी)

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

फूल फुल्न लाग्ने दिनहरू : १०७ दिन

उत्पादकत्व : ७.२ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १३७ दिन

रोपण समय : आषाढको पहिलो हप्तादेखि श्रावणको पहिलो हप्तासम्म (चैते धानको रूपमा पनि लगाउन सकिने)

बोटको औसत उचाई : १०५ से.मी.

हजार दानाको तौल : २१ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : ब्याक्टेरियल पात डढुवा र मरूवा रोग अवरोधी, सुख्खा सहन सक्ने

अन्नको रंग : सेतो
पौष्टिक तथा अन्य गुण:
प्रोटिनको मात्रा : ६.०५
एमाइलोजको प्रतिशत : २२.०८%
धानबाट निकालिएको चामलको प्रतिशत : ६८, सग्लो चामल: ५९%
चामलको वर्गीकरण : मसिनो लामो

विशिष्ट गुणहरू:

१. लामो बाला र चम्किलो सेतो पातलो दाना
२. गाँजको सरा फैलिएको हुन

बाली: धान

जात: सावित्री

सूचिकृत बर्ष : २०३६
सिफारिस क्षेत्र: तराई र भित्रिमधेस
बाली पाक्न लाग्ने दिन: १२०
औषत उत्पादन: ४.० टन/हेक्टर
जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (special identifying characters)

१. सेतो दाना, मध्यम उचाई ।
२. बाला राम्ररी फैलिएको हुने ।

सुख्खा धान-१

सूचिकृत बर्ष : २०६८

सिफारिस क्षेत्रः पूर्वी तथा पश्चिमी तराई, भित्री मधेस तथा मध्यपहाडको ५०० मिटरसम्मको बेसी तथा टार

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

फूल फुल्न लाग्ने दिनहरू : ९५ दिन

उत्पादकत्व : ४.२ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १२५ दिन

रोपण समय : आषाढको दोस्रो हप्तादेखि श्रावणको दोस्रो हप्तासम्म उपयुक्त हुने र छरूवा तरिकाबाट पनि खेती गरी सन्तोषजनक उत्पादन लिन सकिने ।

बोटको औसत उचाई : ९९.१ से.मी.

हजार दानाको तौल : २२ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : डाठको गवारो र खैरो फड्के कीरा सहन सक्ने, सुख्खा सहन सक्ने

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ९.५

एमाइलोजको प्रतिशत : ३५.७%

धानबाट निकालिएको चामलको प्रतिशत : ६६.८ सग्लो चामल: ४८.३ %

चामलको वर्गीकरण : मध्यम मसिनो

विशिष्ट गुणहरू:

१. बोट चाडै सुक्ने, मध्यम गाज भएको र छिटो पाक्ने ।

सांवा मसुली सव-१

सूचिकृत बर्ष : २०६८

सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : तराई, भित्री मधेस

बालीका गुण तथा विशेषताहरूः

फूल फुल्न लाग्ने दिनहरू : १२८ दिन

उत्पादकत्व : ४ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १५० दिन

रोपण समय : आषाढको दोस्रो हप्तादेखि श्रावणको दोस्रो हप्तासम्म, छरूवा विधिबाट पनि खेती गर्न सकिने

बोटको औसत उचाई : ८२ से.मी.

हजार दानाको तौल : १३.१५ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : पातको मरूवा र डढुवा रोग सहन सक्ने, डुवान सहन सक्ने

पौष्टिक तथा अन्य गुणः

प्रोटिनको मात्रा : १०.३

धानबाट निकालिएको चामलको प्रतिशत : ७०%, सग्लो चामलः ६४%

चामलको वर्गीकरण : मसिनो

विशिष्ट गुणहरूः

१. फिक्का हरियो बोट, सेतो र मसिनो दाना ।

२. बालामा दाना लागेपछि पनि पूरा नझुक्ने ।

खुमल–११

सूचिकृत बर्ष : २०५८

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

फूल फुल्न लाग्ने दिनहरू : ९८ दिन

उत्पादकत्व : ८.५८५ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १४४ दिन

रोपण समय : १५ वैशाखदेखि १५ जेष्ठसम्म

बोटको औसत उचाई : १०३ से.मी.

हजार दानाको तौल : २६.३३ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : ताइचुङ्ग १७६ को तुलनामा मरूवा रोग अवरोधक भएको ।

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

धानबाट निकालिएको चामलको प्रतिशत : ७८.७८%

विशिष्ट गुणहरू:

चिउरा बनाउनको लागि राम्रो जात ।

अरूण-२

सूचिकृत बर्ष : २०३९

सिफारिस क्षेत्र: तराई र मध्यपहाड

यस जातका विशेषताहरू:

पातको आकार : मझौला तथा आधा झुकेको

बीउको दानाको रंग : पहेंलो

बीजको प्रकार : थाप्लो नकुच्चिएको

घोगाको बनावट : अर्ध बेलना तथा अर्ध सोली आकारको, टुप्पासम्म खोस्टाले छोपेको

धानचमराको रङ : रातो र सेतो मिश्रित

जुँगाको रङ : अमला रङ र गुलावी मिश्रित

पातको मूल नसाको रङ : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : २.२ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : ९० दिन

बोटको औसत उचाई : २०० से.मी.

हजार दानाको तौल : ३२१ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : सुख्खा सहन सक्ने, तातो सहन सक्ने (३८ डिग्री सेल्सीयससम्म)

बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ : १५१ से.मी.

५०% जुँगा निस्कन लाग्ने समय : ४५ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

उपयोगको उपयुक्त तरिका : पोलेर खाने, बेबी कर्नको लागि सिफारिश गरिएको जात, आटो, ढिंडो खान सकिने, वर्षको तीन खेती गरिने ठाँउको लागि उपयुक्त ।

विशिष्ट गुणहरू:

१. बोट होचो हुने, नढल्ने ।

२. खोया २५ देखि ३० प्रतिशत रातो र बाँकी सेतो हुने ।

अरूण-३

सूचिकृत बर्ष : २०७२

सिफारिस क्षेत्र: मध्यपश्चिमदेखि पूर्वको तराई, भित्री मधेस र मध्य पहाड, तराई र भित्री मधेसमा हिउँदे र वसन्ते तथा मध्य पहाडमा गृष्म ऋतुमा खेती गर्न सकिने ।

यस जातका विशेषताहरू:

पातको आकार : चौडा र अलिकति नुघेको

बीउको दानाको रंग : सेतो

बीजको प्रकार : थाप्लो नकुच्चिएको

घोगाको बनावट : मध्यम

धानचमराको रङ : हल्का रातो र सेतो मिश्रित गुलावी

जुँगाको रङ : गुलावी र अमला मिश्रित

पातको मूल नसाको रङ : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ३.९ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : ९० दिन

बोटको औसत उचाई : १९४ से.मी.

हजार दानाको तौल : २९२.८ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू :

पातको डढुवा रोग अवरोधी तथा डुवान, सुख्खा, चिसो, र तातो सहन सक्ने

बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ : १०५ से.मी.

५०% जुँगा निस्कन लाग्ने समय : ५४ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : १०.८३

च्याा ला र पीठोको अनुपात : ३.१:१

उपयोगको उपयुक्त तरिका : भुटेर, ढिंडो वा च्याँख्ला पकाएर, उसिनेर खान सकिने

विशिष्ट गुणहरू:

१. पात केही घुमेको हुन्छ ।

२. धानचमरामा धानको संख्या बाक्लो, जुँगा बैजनी रङ बिहीन हुन्छ ।

देउती

सूचिकृत बर्ष : २०६३
सिफारिस क्षेत्र: मध्यपहाड

यस जातका विशेषताहरू:

पातको आकार : घुमेको
बीउको दानाको रंग : सेतो
बीजको प्रकार : थाप्लो अलिअलि कुच्चिएको
धानचमराको रङ : गुलावी रङ मिश्रित
जुँगाको रङ : फिक्का गुलावी

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ५.७ टन/हेक्टर
बाली पाक्ने समय : १३५ दिन (मध्य पहाड), १५० दिन (उच्च पहाड) दिन
बोटको औसत उचाई : २४० से.मी.
प्रतिरोधी विशेषताहरू : पातको डढुवा रोग सहन सक्ने
बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाई : २४० से.मी.
५०% चमरा निस्कन लाग्ने समय : ७६ दिन
५०% जुँगा निस्कन लाग्ने समय : ७९ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ११.५
च्याँख्ला र पीठोको अनुपात : २:१
उपयोगको उपयुक्त तरिका : पोलेर, भुटेर, उसिनेर, च्याँख्ला, ढिंडो, र पशुपन्छीको दाना

विशिष्ट गुणहरू:

१. पाकी सकेपछि पनि बोट हरियै रहने, नढल्ने ।

गुल्मी-२

सूचिकृत बर्ष : २०७१

सिफारिस क्षेत्रः गुल्मी र अर्घाखाँची जिल्लाको ७०० मिटर देखि १४०० मिटर उचाईको क्षेत्र

यस जातका विशेषताहरूः

पातको आकार : ९४.५ से.मी. लामो तथा ९.१ से.मी.

बीउको दानाको रंग : चम्किलो पहेंलो

बीजको प्रकार : थाप्लो नकुच्चिएको

घोगाको बनावट : लामो र मोटो (लम्बाई १८.७ से.मी.)

बालीका गुण तथा विशेषताहरूः

उत्पादकत्व : ५.४ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १२५ दिन

बोटको औसत उचाई : २८२ से.मी.

हजार दानाको तौल : ३८९ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरु : कम मलखादको प्रयोगमा पनि राम्रो उत्पादन दिने, पात थोप्ले, पात डढुवा, र बोट कुहिने रोग अवरोधी

बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ : १६१ से.मी.

५०% चमरा निस्कन लाग्ने समय : ६६ दिन

५०% जुँगा निस्कन लाग्ने समय : ७१ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुणः

प्रोटिनको मात्रा : १२.५५

उपयोगको उपयुक्त तरिका : पोलेर, भुटेर, आटो (च्याँख्ला) बनाएर

विशिष्ट गुणहरूः

१. मकै पाकी सक्दा पनि पात हरियै रहने ।

खुमल हाइब्रिड मकै-२

सूचिकृत बर्ष : २०७१

सिफारिस क्षेत्र: मध्यपहाडी क्षेत्रमा वर्षा याममा र तराई तथा भित्रि मधेसमा हिउदे मौसममा

यस जातका विशेषताहरू:

पातको आकार : बेस्करी घुमेको

बीउको दानाको रंग : पहेंलो

बीजको प्रकार : थाप्लो नकुच्चिएको

घोगाको बनावट : बेल्ना आकारको

धानचमराको रङ : हल्का रातो र सेतो मिश्रित गुलावी

जुँगाको रङ : रातो रातो मिश्रित

पातको मूल नसाको रङ : हरियो हरियो सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ९.०८ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १५२ दिन

बोटको औसत उचाई : २३२ से.मी.

हजार दानाको तौल : ३२०.६ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : पातमा लाग्ने रोग gray leaf spot र northern leaf blight सहन सक्ने, परागसेचनको समयमा हल्का सुख्खा पनि सहन सक्ने

बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ : ११५. से.मी.

५०% चमरा निस्कन लाग्ने समय : ८३ दिन

५०% जुँगा निस्कन लाग्ने समय : ८६ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ७.३२

उपयोगको उपयुक्त तरिका : पोलेर, भुटेर, ढिंडो वा च्याँख्ला पकाएर, उसिनेर खान सकिने

विशिष्ट गुणहरू:

१. अन्य जातको तुलनामा यो जातको जुँगा छिटो विकास हुन्छ र लामो हुन्छ ।

२. कुनै कुनै घोगाको खोस्टाको टुप्पामा पात देखा पर्ने ।

३. मकै पाकिसकेपछि पनि पात हरियै रहने ।

मनकामना-१

सूचिकृत बर्ष : २०४४

सिफारिस क्षेत्र: मध्यपहाड (हिउँदमा तराई क्षेत्रमा पनि लगाउन सकिने)

यस जातका विशेषताहरू:

पातको आकार : मझौला तथा आधा झुकेको

बीउको दानाको रंग : सेतो

बीजको प्रकार : थाप्लो नकुच्चिएको

घोगाको बनावट : अर्ध बेलना तथा अर्ध सोली आकारको, टुप्पासम्म खोस्टाले छोपेको

धानचमराको रङ : गुलावी र सेतो मिश्रित

जुँगाको रङ : गुलावी र सेतो मिश्रित

पातको मूल नसाको रङ : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ४ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १३० दिन

बोटको औसत उचाई : २१५ से.मी.

प्रतिरोधी विशेषताहरु : सेते रोग अवरोधी

बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाई : १०९ से.मी.

५०% जुँगा निस्कन लाग्ने समय : १०५ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

च्याँख्ला र पीठोको अनुपात : २.५:१

उपयोगको उपयुक्त तरिका : पोलेर, भुटेर, उसिनेर, च्याँख्ला, तथा पिठो, आदि

विशिष्ट गुणहरू:

१. कस्सिएका घोगा ।

मनकामना-३

सूचिकृत बर्ष : २०५९

सिफारिस क्षेत्रः पूर्वाञ्चल, मध्यमाञ्चल र पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रका मध्य पहाडी क्षेत्र (१००० मिटरदेखि १७०० मिटरसम्मको उचाईको लागी)

यस जातका विशेषताहरू:

पातको आकार : मझौला तथा आधा घुमेको

बीउको दानाको रंग : दूधे सेतो

बीजको प्रकार : थाप्लो नकुच्चिएको

घोगाको बनावट : अर्ध बेल्ना तथा अर्ध सोली आकारको, ठूलो र खोस्टाले टुप्पासम्म छोपेको

धानचमराको रङ : सेतो र गुलावी मिश्रित

जुँगाको रङ : पहेंलो र गुलावी मिश्रित

पातको मूल नसाको रङ : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ५.५ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १४२ दिन

बोटको औसत उचाई : २३५ से.मी.

हजार दानाको तौल : ३७७ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : पात डढ्ने तथा घोगा कुहिने रोग सहन सक्ने

बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ : १२१ से.मी.

५०% जुँगा निस्कन लाग्ने समय : ६८ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : १०.२

उपयोगको उपयुक्त तरिका : पोलेर, भुटेर, उसिनेर, च्याँख्ला, ढिंडो बनाएर, आदि

विशिष्ट गुणहरू:

१. कसिएका घोगा हुने ।

२. भाँच्ने बेलामा पनि हरियो रहने ।

मनकामना-४

सूचिकृत बर्ष : २०६५

सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : नेपालको पूर्वीदेखि पश्चिमसम्म मध्य पहाडको १६०० मिटरभन्दा तल

यस जातका विशेषताहरू:

पातको आकार : मझौला तथा आधा झुकेको

बीउको दानाको रंग : पहेंलो

बीजको प्रकार : थाप्लो नकुच्चिएको

घोगाको बनावट : अर्ध बेल्ना तथा अर्ध सोली आकार

धानचमराको रङ : हल्का रातो तथा सेतो मिश्रित

जुँगाको रङ : हल्का रातो तथा सेतो मिश्रित

पातको मूल नसाको रङ : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ५.३ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १४५ दिन

बोटको औसत उचाई : १७० से.मी.

हजार दानाको तौल : ३५९ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : खैरो धब्बे रोग सहन सक्ने

बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ : १३१ से.मी.

५०% चमरा निस्कन लाग्ने समय : ५६ दिन

५०% जुँगा निस्कन लाग्ने समय : ७३ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ९.४४

च्याँख्ला र पीठोको अनुपात : २.०७:१

उपयोगको उपयुक्त तरिका : कर्न फ्लेक्सको लागि उपयुक्त, पोलेर, भुटेर, च्याँख्ला, पिठो, आटो

विशिष्ट गुणहरू:

मोटो डाठ हुने, नढल्ने ।

मनकामना-७

सूचिकृत बर्ष : २०७४

सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : मध्य पहाडको समुन्द्र सतहदेखि ७००-१६०० मिटर उचाईसम्म

यस जातका विशेषताहरू:

बीउको दानाको रंग : सेतो

बीजको प्रकार : दानाको तालु नथेप्चेको

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : औसत ६.४५८ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १५८ दिन

बोटको औसत उचाई : २३९ से.मी.

हजार दानाको तौल : ३४१ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : जैविक: कीराहरू जस्तै गवारो र फौजी कीरा र रोगहरू जस्तै पात डडुवा, ढाठ कुहिने रोग र पातमा लाग्ने खैरे थोप्ले रोगको लागि केही हदसम्म प्रतिरोधक छ । अजैविक: माथिलो भेगको सिँचाइ नहुने क्षेत्र तथा बारीको लागि उपयुक्त हुन्छ र चिस्यान पनि सहन सक्छ।

बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ : १२२ (अनुसन्धान केन्द्रमा) ११५.१ (किसानकोमा) से.मी.

५०% जुँगा निस्कन लाग्ने समय : ७९ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ९.३५

विशिष्ट गुणहरू:

सेतो, दानको तालु नथेप्चेको ।

पोसिलो मकै-२

सूचिकृत बर्ष : २०७४

सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : तराई, भित्री मधेसको समुन्द्र सतहदेखि ८०० मिटरसम्म (वर्षे तथा हिउँदे सिजनको लागि) र मध्य पहाडको समुन्द्र सतहदेखि ८००-१८०० मिटर उचाईसम्म (वर्षे सिजनको लागि)

यस जातका विशेषताहरू:

बीउको दानाको रंग : पहेँलो

बीजको प्रकार : दानाको तालु नथेप्चेको,

घोगाको बनावट : Conico–cylindrical

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ४.५ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १२० (वर्खे) १६० (हिउदे) दिन

बोटको औसत उचाई : २४० से.मी.

हजार दानाको तौल : २९२ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : जैविकः पातमा लाग्ने मुख्य रोगहरू जस्तै टर्सिकम पात डडुवा, खैरो पात डडुवा रोग केही हदसम्म प्रतिरोधक क्षमता हुन्छ । मकैको गवारोले कम क्षति गर्दछ । अजैविकः तात, सुक्खा र कम वर्षामा पनि लगाउन सकिन्छ तर उत्पादन भने कम हुन्छ।

बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ : १३० से.मी.

५०% चमरा निस्कन लाग्ने समय : ७१ (बर्खे) १०५ (हिउँदे) दिन

५०% जुँगा निस्कन लाग्ने समय : ७४ (बर्खे) ११० (हिउँदे) दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ९.२९५ ।

रामपुर कम्पोजिट

सूचिकृत बर्ष : २०३२

सिफारिस क्षेत्रः तराई भित्रिमधेस, बेंसी र मध्यपहाड

यस जातका विशेषताहरूः

पातको आकार : मझौला तथा आधा झुकेको

बीउको दानाको रंग : पहेंलो

बीजको प्रकार : थाप्लो नकुच्चिएको

घोगाको बनावट : अर्ध बेलना तथा अर्ध सोली आकारको

धानचमराको रङ : गुलावी र सेतो मिश्रित

जुँगाको रङ : गुलावी र सेतो मिश्रित

पातको मूल नसाको रङ : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरूः

उत्पादकत्व : ४.४ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : ११५ दिन

बोटको औसत उचाई : २२० से.मी.

हजार दानाको तौल : ३८९ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : सेते रोग सहन सक्ने

बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाई : १०८ से.मी.

५०% जुँगा निस्कन लाग्ने समय : ५५ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुणः

उपयोगको उपयुक्त तरिका : पोलेर, भुटेर, पिठो, आटो तथा उसिनेर

विशिष्ट गुणहरूः

कस्सिएका घोगा र चम्किलो पहेंलो दाना ।

रेसुङ्गा कम्पोजिट

सूचिकृत बर्ष : २०७१

सिफारिस क्षेत्रः मध्य तथा पश्चिमाञ्चल क्षेत्रको ७०० देखि १४०० मिटर उचाईको पहाडी क्षेत्र

यस जातका विशेषताहरू:

पातको आकार : १०१.६ से.मी. लामो तथा १०.१ से.मी. चौडा घुमेको पात

बीउको दानाको रंग : पहेंलो

बीजको प्रकार : थाप्लो नकुच्चिएको

घोगाको बनावट : लामो र मोटो (लम्बाई १७ से.मी.)

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ५.२ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १२७ दिन

बोटको औसत उचाई : २६० से.मी.

हजार दानाको तौल : ३७८ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : बोट दह्रो हुने र सितिमिति नढल्ने

बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ : १४९ से.मी.

५०% चमरा निस्कन लाग्ने समय : ६५ दिन

५०% जुँगा निस्कन लाग्ने समय : ६९ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : १२.२६

उपयोगको उपयुक्त तरिका : पोलेर, भुटेर, आटो (च्याँख्ला) बनाएर

विशिष्ट गुणहरू:

१. मकै पाकीसक्दा पनि पात हरियै रहने ।

२. तल माथि नभै समान उचाइमा घोगा लाग्ने ।

आदित्य

सूचिकृत बर्ष : २०६६

सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : तराई, टार र ५०० मिटरसम्मको उपत्यका

यस जातका विशेषताहरू:

बीउको दानाको रंग : गेरू

झण्डे पातको बाह्य कर्ण (औरिकल) मा बैजनी रंगको उपस्थिति : मध्यम

झण्डेपातको दापको चमकपन (ग्लाउकोसिटि) : मध्यम

बालाको चमकपन : मध्यम

दानाको आकार : लाम्चो

बालाको किसिम : समानान्तर

पाकेको समयमा बालाको रंग : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ४.७९ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : ११८ दिन

बोटको औसत उचाई : ९६ से.मी.

हजार दानाको तौल : ४५ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : पाते र पहेंलो सिन्दुरे रोग अवरोधी, बाला लागि सकेपछि चल्ने तातो हावा सहन सक्ने, बारोन कम भएको माटोमा पनि राम्रो उत्पादन दिने

गाँजको संख्या : २५५

बाला निस्कने दिन : ७५ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ११.९७

विशिष्ट गुणहरू:

१. चिल्लो खदिलो बाला ।

२. ठूलो सेतो रङ्को पुष्ट दाना ।

३. अन्य जात भन्दा छिटो पाक्न ।

बाणगंगा

सूचिकृत बर्ष : २०७३ (२०१६)
सिफारिस क्षेत्रः तराई, टार, होचो उपत्यका ७०० मिटरसम्मको उचाईमा सिंचित र अर्ध सिंचित क्षेत्रको लागी ।

यस जातका विशेषताहरू:

चामलको चमक : Medium
बीउको दानाको रंग : गेरू
झण्डे पातको बाहृय कर्ण (औरिकल) मा बैजनी रंगको उपस्थिति : हुँदैन
झण्डेपातको दापको चमकपन (ग्लाउकोसिटि) : गाढा
बालाको चमकपन : मध्यम
दानाको आकार : अण्डाकार
बालाको किसिम : टुप्पातिर साँघुरिंदै गएको
पाकेको समयमा बालाको रंग : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ३.३ टन/हेक्टर
बाली पाक्ने समय : ११० दिन
बोटको औसत उचाई : ८७ से.मी.
हजार दानाको तौल : ५१.१ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : गहुँका मुख्य मुख्य रोग अवरोधी, असिंचित क्षेत्रमा पनि राम्रो उत्पादन दिने, ढिलो छर्दा पनि उत्पादन धेरै नघट्ने
गाँजको संख्या : २२८
बाला निस्कने दिन : ६८ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ९.३९
चोकरको प्रतिशत : ३७.१%
सुख्खा ग्लुटिनको प्रतिशत : ८.८७%

विशिष्ट गुणहरू:

गाढा हरियो रङको चौडा र लामो झण्डेपात ।

भृकुटी

सूचिकृत बर्ष : २०५१

सिफारिस क्षेत्रः तराई, टार र १००० मिटरसम्म उचाई भएका उपत्यकाहरू

यस जातका विशेषताहरूः

बीउको दानाको रंग : सेतो

दानाको आकार : मध्यम लाम्चो

पाकेको समयमा बालाको रंग : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरूः

उत्पादकत्व : ५ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १२० दिन

बोटको औसत उचाई : ८५ से.मी.

हजार दानाको तौल : ४४ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : पाते र पहेंलो सिन्दुरे तथा डढुवा रोग अवरोधी, उच्च तापक्रम सहन सक्ने भएकोले ढिलो लगाउँदा पनि राम्रो उत्पादन दिने ।

गाँजको संख्या : २७१

बाला निस्कने दिन : ७८ दिन

विशिष्ट गुणहरूः

१. रातो बाह्य कर्ण (auricle) सहितको गाढा हरियो पात ।

विजय

सूचिकृत बर्ष : २०६७

सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : तराई, टार र ५०० मिटरसम्मको उपत्यका

यस जातका विशेषताहरू:

बीउको दानाको रंग : सेतो

झण्डे पातको बाह्य कर्ण (औरिकल) मा बैजनी रंगको उपस्थिति : हुँदैन, सेतो हुन्छ

झण्डेपातको दापको चमकपन (ग्लाउकोसिटि) : न्यून

बालाको चमकपन : न्यून

दानाको आकार : अण्डाकार

बालाको किसिम : फेद र टुप्पामा साघुरो तथा बिचमा फुकेको

पाकेको समयमा बालाको रंग : सुनौलो पराले

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ४.४५ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १२३ दिन

बोटको औसत उचाई : ९८ से.मी.

हजार दानाको तौल : ५०.५ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : माटोमा बोरोनको कमी भए पनि सहन सक्ने, उच्च तापक्रम सहन सक्ने र तीव्र गतिमा दाना भरिने क्षमता भएको, ढिलो गरी छर्दा पनि राम्रो उत्पादन दिने, UG99 अवरोधी भनि चिनिएको पहिलो जात ।

गाँजको संख्या : २७२

बाला निस्कने दिन : ७७ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : १२.७

विशिष्ट गुणहरू:

१. यसको बालाको आकार fusifrom भएको र lower glume beak length अति छोटो भएको हुनाले अन्य जातबाट छुट्टाउन सजिलो हुने ।

२. Lower glume shoulder width. अन्य जातको तुलनामा चौडा भएका ।

डाँफे

सूचिकृत बर्ष : २०७२

यस जातका विशेषताहरू:

बीउको दानाको रंग : फिक्का गेरू

झण्डे पातको बाह्य कर्ण (औरिकल) मा बैजनी रंगको उपस्थिति : हुँदैन, सेतो हुन्छ

झण्डेपातको दापको चमकपन (ग्लाउकोसिटि) : मध्यम

बालाको चमकपन : न्यून

दानाको आकार : अण्डाकार

बालाको किसिम : टुप्पातिर साँघुरिंदै गएको (tapering)

पाकेको समयमा बालाको रंग : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ४.४८ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १७० दिन

बोटको औसत उचाई : ९६.८ से.मी. :

हजार दानाको तौल : ४७ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : माटोमा बोरोनको मात्रा कम भए पनि सहन सक्ने

गाँजको संख्या : २८६

बाला निस्कने दिन : १२२ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : १०.४

चोकरको प्रतिशत : ३७.६%

सुख्खा ग्लुटिनको प्रतिशत : ९.३%

विशिष्ट गुणहरू:

१. पात ठाडो र बढी चिल्लो, बालाको डाँठको टुप्पो थोरै बाङ्गो ।

२. लामो झण्डेपात (३३.३ से.मी.), भुवादार र घुमेको बाह्य कण ।

धौलागिरी

सूचिकृत बर्ष : २०६९

सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : मध्य पहाड, पहाड/उच्च पहाड

यस जातका विशेषताहरू:

बीउको दानाको रंग : गेरू

झण्डे पातको बाह्य कर्ण (औरिकल) मा बैजनी रंगको उपस्थिति : मध्यम

झण्डेपातको दापको चमकपन (ग्लाउकोसिटि) : मध्यम

बालाको चमकपन : न्यून

दानाको आकार : अण्डाकार

बालाको किसिम : फेद र टुप्पामा साघुरो तथा बिचमा फुकेको

पाकेको समयमा बालाको रंग : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ४.९ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १५६ दिन

बोटको औसत उचाई : १०६ से.मी.

हजार दानाको तौल : ४५.३ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : पहेंलो तथा कालो सिन्दुरे रोग अवरोधी, पात डढुवा कम लाग्ने, दाना नलाग्ने समस्या नआउने, र केही हदसम्म तातो हावा सहन सक्ने ।

गाँजको संख्या : २१४

बाला निस्कने दिन : ११२ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ९.१४

चोकरको प्रतिशत : २५.८%

सुख्खा ग्लुटिनको प्रतिशत : १०.४२%

विशिष्ट गुणहरू:

१. बाह्य कर्णमा झुस नभएको ।

२. WK १२०४ मा भुस र बाह्य कर्णको रङ सेतो हुने गरेकोमा यो जातमा खैरो हुने ।

गौतम

सूचिकृत बर्ष : २०६१

सिफारिस क्षेत्र: तराई, टार तथा ५०० मिटरभन्दा कम उचाई भएको उपत्यका

यस जातका विशेषताहरू:

बीउको दानाको रंग : गेरू

झण्डे पातको बाह्य कर्ण (औरिकल) मा बैजनी रंगको उपस्थिति : न्यून

झण्डेपातको दापको चमकपन (ग्लाउकोसिटि) : नगण्य वा हुँदै नहुने

बालाको चमकपन : नगण्य वा हुँदै नहुने

दानाको आकार : लाम्चो

बालाको किसिम : फेद र टुप्पामा साँघुरो तथा बिचमा फुकेको

पाकेको समयमा बालाको रंग : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ३.४ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : ११९ दिन

बोटको औसत उचाई : ९५ से.मी.

हजार दानाको तौल : ४४ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : माटोमा बोरोनको कमी भए पनि सहन सक्ने, उच्च तापक्रम सहन सक्ने, पश्चिमा तातो हावा सहन सक्ने, पहेंलो र पाते सिन्दुरे तथा डढुवा रोग अवरोधी ।

गाँजको संख्या : २४०

बाला निस्कने दिन : ७६ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : १४.५९

सुख्खा ग्लुटिनको प्रतिशत : ८.४९%

विशिष्ट गुणहरू:

१. बाला पाक्ने बेलामा पनि बोट हरियै देखिने ।

२. बाह्य कर्ण (auricle) गुलावी रङको हुन ।

खजुरा ड्युरम-१

सूचिकृत बर्ष : २०७४

सिफारिस क्षेत्रः समुन्द्र सतहदेखि ५०० मिटर उचाईसम्मका दाङ, बाँके, बर्दिया, कैलाली, कञ्चनपुरका सिंचित षेत्र

यस जातका विशेषताहरू:

बीउको दानाको रंग : गेरू

दानाको आकार : इदयिलन

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : सरदर ४.८६२ अधिकतम (६.२२२) टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १२६ दिन

बोटको औसत उचाई : ९८ से.मी.

हजार दानाको तौल : ४६.४ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : जैविकः यो जातले कुनै पनि सिन्दुरे रोगहरू (कालो, खैरो, पहेंलो), धुलेढुसी जस्ता रोगहरू अवरोधि छ। अजैविकः यो जातले सुख्खा खप्न सक्छ।

गाँजको संख्या : ६ प्रति बोट

पौष्टिक तथा अन्य गुणः

प्रोटिनको मात्रा : ११.२५ (दानामा) १०.२ (पिठोमा)

विशिष्ट गुणहरू:

१. हालसम्म नेपालमा ड्युरम गँहुको खेती नगरेको र कुनै पनि जात सिफारिस नभएको ।
२. ड्युरम गँहुका परिकारहरू, पिठो तथा अन्न पनि धेरै मात्रामा आयात हुने भएकाले ।
३. २००७ देखि हाल सम्म अनवरत रूपमा परीक्षण गर्दा राम्रो भएकोले ।

नेपाल २९७

सूचिकृत बर्ष : २०४२

सिफारिस क्षेत्र: तराई

यस जातका विशेषताहरू:

बीउको दानाको रंग : सेतो

झण्डे पातको बाह्य कर्ण (औरिकल) मा बैजनी रंगको उपस्थिति : हुँदैन

झण्डेपातको दापको चमकपन (ग्लाउकोसिटि) : मध्यम

बालाको चमकपन : न्यून

दानाको आकार : लाम्चो

बालाको किसिम : फेद र टुप्पामा साँघुरो तथा बिचमा फुकेको

पाकेको समयमा बालाको रंग : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ५ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : ११७ दिन

बोटको औसत उचाई : ९० से.मी.

हजार दानाको तौल : ४० ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : ढिलो लगाउँदा पनि राम्रो उत्पादन दिनुको साथै अन्य जातको तुलनामा यसलाई असिनाले कम क्षति पुऱ्याउने । **हाल यो जातले सिन्दुरे रोग अवरोधी क्षमता गुमाएकाले नलगाउन सिफारिस गरिन्छ ।**

गाँजको संख्या : २४५

बाला निस्कने दिन : ७२ दिन

विशिष्ट गुणहरू:

१. बाला ठूलो हुने र बालाबाट सजिलै नझर्ने ।

एन एल ९७१

सूचिकृत बर्ष : २०६६

सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : तराई, टार र ५०० मिटरसम्मको उपत्यका

यस जातका विशेषताहरू:

बीउको दानाको रंग : गेरू

झण्डे पातको बाह्य कर्ण (औरिकल) मा बैजनी रंगको उपस्थिति : मध्यम

झण्डेपातको दापको चमकपन (ग्लाउकोसिटि) : मध्यम

बालाको चमकपन : मध्यम

दानाको आकार : लाम्चो

बालाको किसिम : फेद र टुप्पामा साघुरो तथा बिचमा फुकेको

पाकेको समयमा बालाको रंग : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ४.५३ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १२२ दिन

बोटको औसत उचाई : ९५ से.मी.

हजार दानाको तौल : ४२ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : पाते र पहेंलो सिन्दुरे रोग अवरोधी, उच्च तापक्रम सहन सक्ने र तीव्र गतिमा दाना भरिने क्षमता भएको ।

गाँजको संख्या : २५०

बाला निस्कने दिन : ८१ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : १२.६

विशिष्ट गुणहरू:

१. बिरूवाको शुरू अवस्थामा प्रशस्त गाज आउने भएकाले झारपात समेत नियन्त्रण हुने ।

२. उच्च तापक्रम र तातो हावा चल्दा समेत पात हरियै रहने ।

स्वर्गद्वारी

सूचिकृत बर्ष : २०७३

सिफारिस क्षेत्र: मध्य तथा उच्च पहाड (७०० देखि १४०० मिटरसम्म) सिंचित तथा अर्ध सिंचित क्षेत्रको लागी ।

यस जातका विशेषताहरू:

बीउको दानाको रंग : गेरू

झण्डे पातको बाह्य कर्ण (औरिकल) मा बैजनी रंगको उपस्थिति : हुँदैन तर बाह्य कर्ण ठूलो हुन्छ ।

झण्डेपातको दापको चमकपन (ग्लाउकोसिटि) : मध्यम

बालाको चमकपन : न्यून

दानाको आकार : अण्डाकार

बालाको किसिम : समानान्तर

पाकेको समयमा बालाको रंग : सेतो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ४.४ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १२० दिन

बोटको औसत उचाई : ८१ से.मी.

हजार दानाको तौल : ४७ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : माटोमा बोरोनको मात्रा कम (५ पिपिएम भन्दा थोरै) भए पनि सहन सक्ने

गाँजको संख्या : २१६

बाला निस्कने दिन : १६३ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ११.२

चोकरको प्रतिशत : ४०.२%

सुख्खा ग्लुटिनको प्रतिशत : ९.२४%

विशिष्ट गुणहरू:

१. गाढा हरियो रङको चौडा र लामो झण्डेपात ।

२. बाली पाक्ने बेलासम्म पनि बोट हरियै रहने ।

तिलोत्तमा

सूचिकृत बर्ष : २०७२

सिफारिस क्षेत्रः तराई र भित्री मधेसको सिंचित तथा अर्ध सिंचित क्षेत्र ।

यस जातका विशेषताहरू:

बीउको दानाको रंग : गेरू

भण्डे पातको बाह्य कर्ण (औरिकल) मा बैजनी रंगको उपस्थिति : मध्यम

भण्डेपातको दापको चमकपन (ग्लाउकोसिटि) : मध्यम

बालाको चमकपन : न्यून

दानाको आकार : लाम्चो

बालाको किसिम : टुप्पातिर साँघुरिंदै गएको (tapering)

पाकेको समयमा बालाको रंग : सेतो

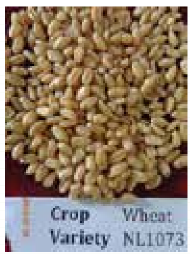

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

उत्पादकत्व : ३.२ टन/हेक्टर

बाली पाक्ने समय : १२० दिन

बोटको औसत उचाई : ९६ से.मी.

हजार दानाको तौल : ३८ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : सुख्खा र ढिलो छराइमा अरू जातभन्दा राम्रो उत्पादन दिने, दाना नलाग्ने समस्या देखा नपर्ने, तथा बढी तापक्रम सहन सक्ने ।

गाँजको संख्या : २३५

बाला निस्कने दिन : ८४ दिन

उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम NL1073

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ९.३

चोकरको प्रतिशत : ३५.९%

सुख्खा ग्लुटिनको प्रतिशत : १०.६%

विशिष्ट गुणहरू:

१. चिल्लो र टुप्पो सुकेको भण्डेपात ।

२. सुख्खा तथा प्रतिकूल अवस्थामा पात र पातको आवरण चिल्लो (waxy) देखिने ।

विकास

सूचिकृत बर्ष : २०४६
सिफारिस क्षेत्र: मध्यमाञ्चल देखि
सुदुरपश्चिमाञ्चलसम्मको तराई र भित्री मधेस ।

यस जातका विशेषताहरू:

- प्रति कोषा दाना संख्या : १५-२०
- अन्नको रंग : खैरो
- दानाको आकार : मध्यम

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

- बोटको औसत उचाई : ९०-१२० से.मी.
- हजार दानाको तौल : ३-३.२५ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : लाही कीरा कम लाग्ने । Alternaria Blight र White Rust सहन सक्ने ।
बाली पाक्ने समय : ९० दिन
उत्पादकत्व : १ (अधिकतम १.३) टन/हेक्टर
पचास प्रतिशत फूल फुल्न लाग्ने समय : ३०-३५ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

तेल प्राप्ती : ५४ प्रतिशत ton hector

विशिष्ट गुणहरू:

बढी मलको प्रयोग गरेपनि विरूवा ढल्दैन र धेरै उत्पादन लिन सकिन्छ ।

मोरङ्ग तोरी - २

सूचिकृत बर्ष : २०७०
सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : तराई तथा मध्य तराई

यस जातका विशेषताहरू:

कोषाको लम्बाई : ५ से.मी.
प्रति कोषा दाना संख्या : १८
अन्नको रंग : फिक्का पहेंलो पहेंलो रातो
दानाको आकार : गोलो
बयस्क बिरूवाको पातको आकार : झुण्डिएको, झण्डे पात

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

बोटको औसत उचाई : ८६.३ से.मी.
हजार दानाको तौल : २.९४ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : लामो जरा (१०३ से.मी.) भएकोले सुख्खा सहन सक्ने
बाली पाक्ने समय : ८३ दिन
उत्पादकत्व : ०.९ टन/हेक्टर

पचास प्रतिशत फूल फुल्न लाग्ने समय : २९ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

तेल प्राप्ती : ४१.३६

विशिष्ट गुणहरू:

१. छिटो पाक्ने, धेरै हागा लाग्ने र मध्यमदेखि अग्लो बोट ।

प्रिति

सूचिकृत बर्ष : २०६२

सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : तराई, भित्री मधेस र कम उचाई भएको उपत्यकाको असिंचित क्षेत्र

यस जातका विशेषताहरू:

प्रति कोषा दाना संख्या : १४

अन्नको रंग : गाढा खैरो

दानाको आकार : गोलो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

बोटको औसत उचाई : ८२ से.मी.

हजार दानाको तौल : २.८ ग्राम

बाली पाक्ने समय : ८३ (७५-१०२) दिन

उत्पादकत्व : १.२६७ टन/हेक्टर

पचास प्रतिशत फूल फुल्न लाग्ने समय : २६ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

तेल प्राप्ती : ४६.०६

सुर्खेत स्थानीय तोरी - ३

सूचिकृत बर्ष : २०७१

सिफारिस क्षेत्र: मध्य पश्चिमका तराई जिल्लाहरू बाँके, बर्दिया, दाङ, मध्यपहाडका सुर्खेत, दैलेख, सल्यान र भेरी नदी किनारका क्षेत्रहरू ।

यस जातका विशेषताहरू:

कोषाको लम्बाई : ४.४५ से.मी.

प्रति कोषा दाना संख्या : १३

अन्नको रंग : फिक्का पहेंलो पहेंलो रातो

बीजदलदेखि जमीनसम्मको काण्ड (hypocotyl) को रंग : हरियो सेतो
बिरूवा अवस्थामा पातको रंग : फिक्का हरियो
बयस्क बिरूवाको पातको आकार : मध्यम
बयस्क बिरूवाको पातको रंग : मध्यम हरियो
फूलको रंग : पहेंलो
दानाको आकार : गोलो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

बोटको औसत उचाई : ७९ से.मी.
हजार दानाको तौल : २.२५ ग्राम
प्रतिरोधी विशेषताहरू : डढुवा र लाही कीरा कम लाग्ने
बाली पाक्ने समय : १०० दिन
उत्पादकत्व : ०.९०५ टन/हेक्टर
पचास प्रतिशत फूल फुल्न लाग्ने समय : ३० दिन
पौष्टिक तथा अन्य गुणः
तेल प्राप्ती : ४५.८

विशिष्ट गुणहरू:

१. हाँगा फेदको नजिकैबाट आउने र बोट तुलनात्मक रूपमा होचो ।
२. मूख्य हाँगा तिर झपक्क कोषा लाग्ने, तुलनात्मक रूपमा कोषाहरू बोटको टुप्पासम्म लाग्ने र चाँडो पाक्ने ।

उन्नति

सूचिकृत बर्ष : २०६२
सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : तराई, भित्री मधेस र कम उचाई भएको उपत्यकाको असिंचित क्षेत्र

यस जातका विशेषताहरू:

प्रति कोषा दाना संख्या : १३
अन्नको रंग : गाढा खैरो
दानाको आकार : गोलो

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

बोटको औसत उचाई : ८१ से.मी.
हजार दानाको तौल : २.९५ ग्राम
बाली पाक्ने समय : ८६ दिन
उत्पादकत्व : १.०४४ टन/हेक्टर
५०% फूल फुल्न लाग्ने समय : ३२ दिन
पौष्टिक तथा अन्य गुणः
तेल प्राप्ती : ४६.६६

आकाश

सूचिकृत बर्ष : २०४६

सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : तराई, भित्री मधेस

यस जातका विशेषताहरू:

कोषाको रंग : हल्का सेतो (कलिलो कोसको रंग)

अन्नको रंग : खैरो

फूलको रंग : बैजनी

दानाको आकार : मझौला

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

बोटको विशेषता : होचो बोट हुने जात

बोटको औसत उचाई : ४१ से.मी.

हजार दानाको तौल : १४७ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : लाही, पतेरो र फड्के कीराहरू कम लाग्छन् । पात डढुवा र web blight रोग सहन सक्ने क्षमत हुन्छ ।

बाली पाक्ने समय : ७३ दिन

उत्पादकत्व : उत्पादन क्षमता- २.४१३, सरदर उत्पादन- ०.९५९ टन/हेक्टर

पचास प्रतिशत फूल फुल्न लाग्ने समय : ४५ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : ३२.१३

विशिष्ट गुणहरू:

१. सिंचित तथा असिञ्चित दुवै अवस्थामा खेति गर्न उपयुक्त हुन्छ ।

२. होचो जातको भएकोले टेका बिना खडा रहन्छ ।

गाजले बोडी

सूचिकृत बर्ष : २०७३

सिफारिस क्षेत्र: समुन्द्र सतहबाट १२०० मिटर सम्मको तराई भित्री मधेस र मध्य पहाड

यस जातका विशेषताहरूः

कोषाको रंग : फिक्का रातो रातो

अन्नको रंग : सेतो, आँखाको रङ निलोदेखि कालो

बयस्क बिरूवाको पातको आकार : टुप्पाको साना पात गुमोज आकार

बयस्क बिरूवाको पातको रंग : गाढा हरियो

फूलको रंग : बाहिर पहेंलो र भित्र सेतो

दानाको आकार : मृगौला आकारको

बालीका गुण तथा विशेषताहरूः

प्रति बिरूवा कोषा संख्या : ११

प्रति कोषा दाना संख्या : १४

बोटको औसत उचाई : ६२ से.मी.

हजार दानाको तौल : १५० ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : पहेंलो मोजाईक भाइरस रोग अवरोधी, कीराहरूले क्षति कम गर्ने ।

बाली पाक्ने समय : ७८ दिन

उत्पादकत्व : १.८४ (बीउ), टन/हेक्टर

पचास प्रतिशत फूल फुल्न लाग्ने समय : ४५ दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुणः

प्रोटिनको मात्रा : १९.५६

उपयोगको उपयुक्त तरिका : बोडीको दाना तथा दाल पकाएर, हरियो कोषा र बीउ तरकारीको रूपमा ।

रेशा प्रतिशत : २.१५%

विशिष्ट गुणहरूः

१. दानाको रङ सेतो र आँखाको रङ निलोदेखि कालो (गाजल लगाए जस्तो) ।

२. छिटो पाक्ने र बढी उत्पादन दिने ।

मालेपाटन-१

सूचिकृत बर्ष : २०६८

सिफारिस क्षेत्र: तराई भित्री मधेस तथा मध्य पहाडका टार तथा होचा क्षेत्रहरू (३०० देखि १००० मिटर) ।

यस जातका विशेषताहरू:

कोषाको रंग : हरियो

अन्नको रंग : खैरो रातो

बयस्क बिरूवाको पातको आकार : तिन पाते

बयस्क बिरूवाको पातको रंग : हरियो

फूलको रंग : सेतो र खरानी मिश्रित

दानाको आकार : अण्डाकार

बालीका गुण तथा विशेषताहरू:

प्रति बिरूवा कोषा संख्या : ३०

प्रति कोषा दाना संख्या : १३

बोटको औसत उचाई : ६० से.मी.

हजार दानाको तौल : १४२.५ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरू : सुख्खा सहन सक्ने

बाली पाक्ने समय : १०० दिन

उत्पादकत्व : १ टन/हेक्टर

५०% फूल फुल्न लाग्ने समय : ६० दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुण:

प्रोटिनको मात्रा : २१.५८

उपयोगको उपयुक्त तरिका : बोडीको सुकेको दानाको दाल तथा तरकारी, हरियो कोषा तथा कमलो दाना तरकारीको रूपमा ।

विशिष्ट गुणहरू:

१. होचो जात र झुप्पामा फल लाग्ने ।

२. पाक्ने बेलासम्म कोषामा रेसा नलाग्ने र छोटो अवधिमा बाली तयार हुने ।

प्रकाश

सूचिकृत बर्ष : २०४६

सिफारिस गरिएका क्षेत्रहरू : तराई र भित्री मधेस

यस जातका विशेषताहरूः

कोषाको रंग : गाढा हरियो

अन्नको रंग : गाढा खैरो

बयस्क बिरूवाको पातको रंग : गाढा हरियो

फूलको रंग : बैजनी

बालीका गुण तथा विशेषताहरूः

बोटको विशेषता : होचो बोट हुने जात

बोटको औसत उचाई : ३९ से.मी.

हजार दानाको तौल : १५२ ग्राम

प्रतिरोधी विशेषताहरु : लाही, पतेरो र फड्के कीराहरू कम लाग्छन् । पात डढुवा र web blight रोग सहन सक्ने क्षमत हुन्छ ।

बाली पाक्ने समय : ६० दिन

उत्पादकत्व : उत्पादन क्षमता- १.५७२, सरदर उत्पादन- ०.७५२ टन/हेक्टर

पचास प्रतिशत फूल फुल्न लाग्ने समय : ४० दिन

पौष्टिक तथा अन्य गुणः

प्रोटिनको मात्रा : ३२.१६

विशिष्ट गुणहरूः

१. सिंचित तथा असिञ्चित दुवै अवस्थामा खेति गर्न उपयुक्त हुन्छ ।

२. होचो जातको भएकोले टेका बिना खडा रहन्छ ।

सन्दर्भ सामग्री

» बीउ बिजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्र, हरिहरभवन ललितपुर

» कृषि डायरी, २०७८

» बीउ बिजन प्रयोगशाला, गण्डकी प्रदेश, पोखरा

मनकामना - ६

गणेश - २

मनकामना - ५

मनकामना - ३

अरुण - २

मालेपाटन - १

061-468101/ 468087 seedlabgandaki@gmail.com seedlabgandaki.gov.np